SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — **УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК**

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 179. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 19, 1991. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 19-го ВЕРЕСНЯ 1991 Ч. 179. РІК XCVIII.

ПІДПІЛЬНИЙ ЦК КОМПАРТІЇ УКРАЇНИ ДІЄ

Київ (ПС УРП). — Сенсаційне повідомлення про відбутий засекречений пленум Центрального Комітету КПУ помістили усі газети в Україні. Розповідь одного з учасників пленуму, поміщена в газеті „Комсомольскоє Знамя". Всі організаційні клопоти зв'язані з переведенням нелеґального пленуму Комуністичної партії України взяв на себе, як до цього він признається у згаданій газеті К. Вашко.

Пленум покликав до життя групу, складену із народних депутатів Верховної Ради України і СССР, яка буде обороняти в парляментах інтереси членів партії і їхніх родин та використає усі можливі заходи для відновлення діяльности Компартії в Україні, навіть під зміненою назвою.

Під час пленуму перший секретар КПУ Станіслав Гуренко не стояв на висоті покладених на нього завдань, але в майбутньому, говорить у своїй розповіді Вашко, він відродить у себе силу, потрібну для керівництва Компартією в теперішніх тяжких часах. Багатьом членам Комуністичної партії грозить арешт за їхню співучасть у підготові перевороту.

Вашко каже, що треба сподіватися терору проти діячів Компартії. „Мені уже погрожували два рази", — заявив Вашко, „але я готовий і буду працювати в будь-яких умовинах, також нелеґальних. Заявляю, що Комуністична партія жива, буде активно працювати і прийде час, що вона заговорить на повний голос". Далі він каже, що у випадку конституційної заборони діяльности, Компартія створить правдоподібно ініціятивну групу для створення нової партії, наближеної до соціялістичної ідеології і „відмовиться від ковбасних гасел товпи та противників соціялізму", — заявив Вашко. Його заяву передрукували також газети „Ізвєстія" і „Правда", які тепер вважають себе незалежними газетами.

АВТОБУСИ З ПАССЕЙКУ

Пассейк, Н. Дж. (. Марущак). — У неділю, 22-го вересня, українці Пассейку, Клифтону і околиць вибираються громадно до Вашінґтоу на Маніфестацію за визнання України: зголошення приймають: Українська Централя, тел. 779-4017, „Самопоміч", тел.: 471-0700, Пласт, тел. 471-1701 або 935-6233, СУМА — 779-4017, українська православна церква, тел.: 478-0831. Автобуси від'їжджають в неділю, о год. 7-ій вранці від Української Централі, 240 Hope Ave. в Пассейку і церкви св. Вознесіння, 635 Broad St. в Клифтоні.

Назначують нових людей.

Москва. — Тут у неділю, 15-го вересня, газета „Московские Новости" помістила повідомлення Володимира Рубана про становище в Україні. Кореспондент пише, що передбачається запровадити інститут державних представників, яких Верховна Рада та Уряд України призначатимуть в ті області, де все ще усім володіють комуністи.

Парлямент незалежної України затвердив міністром оборони України 47-річного Костянтина Морозова, що вважається компромісом між комуністичною більшістю і опозицією. На посаді генерального прокурора України затверджено кандидатуру 39-річного Віктора Шишкіна, який є помітною фіґурою в Народній Раді. Призначення генеральним прокурором виявилося для нього повною несподіванкою та й вирішувалося це питання на засіданні Президії Верховної Ради без його участи. Леонід Кравчук погодився на висунення кандидатури одного з лідерів Партії Демократичного Відродження України під тиском радикальної частини Президії. Раніше Шишкін ніколи не працював у прокуратурі, але коли був головою кіровоградського обласного суду, то постійно був у конфлікті з працівниками місцевої та республіканської прокуратур. Нині своє завдання він бачить у тому, щоб перетворити прокуратуру із стовпа адміністративно-командної системи на один з елементів правосуддя.

Проте на пост Української Державної Телерадіокомпанії досі не призначили нікого, пише кореспондент „Московских Новостей", бо Л. Кравчук не зацікавлений, щоби напередодні президентських виборів пресу очолив хтось із рухівців. Передбачають, що цю посаду займе „нова людина із старої команди".

ПІДГОТОВА ДО МАНІФЕСТАЦІЇ ЗАВЕРШУЄТЬСЯ

Ню Йорк, (О. К.) — Тут у приміщенні УАКРади відбулося 17-го вересня чергове і останнє засідання Комітету для підготовки великої української маніфестації на день 22-го вересня з домаганням визнання незалежности України. Як відомо, маніфестації відбудуться рівночасно у Вашінґтоні, Чикаґо і Лос Анджелесі.

Засідання Організаційного Комітету в Ню Йорку провадив тим разом Євген Стахів, а окремі члени, відповідальні за різні ділянки, звітували про пророблену працю. Організаційно маніфестація підготована вже вповні, підготовано відповідні летючки англійською мовою для роздавання серед американського населення, готові великі та малі національні прапори, виготовлено шість великих транспарентів з відповідними написами. Устійнено також розміщення у Вашінґтоні на маніфестації окремих організацій, зокрема молодечих і комбатантських.

За порядок у Вашінґтоні буде відповідати Осип Труш з поміччю Льва Футали і Осипа Голинського та по одному представникові СУМА і Пласту. Роман Данилюк та Ігор Длябога відвідали Патріярха Мстислава, інформуючи його про маніфестацію, і Патріярх заповів свою участь.

Про хід підготовки у Вашінґтоні звітував адвокат Аскольд Лозинський, який поінформував, що відповідальними на місці маніфестації є представники двох українських бюр — Евген Іванців із бюра УНС та Тамара Ґелло із бюра УККА. Вони вестимуть програмою у Лафаєт парку та були відповідальні за запрошення американських промовців і за кореспондентів засобів масової інформації.

Щораз більше автобусів винаймають із місцевостей Східного побережжя окремі українські організації, що масово вибираються до Вашінґтону. М. і. зголосила окремий автобус для своїх членів Українська Православна Кредитівка Ню Йорку. А. Лозинський повідомив також, що узгіднено та підготовано текст резолюції, яку вручать президентові Джорджеві Бушеві.

На засіданні узгоджено програму маніфестації у Вашінгтоні та її час. Вона розпічнеться о 1-ій год. по полудні в Лафаєт парку.

Організатори автобусів пригадують зголошеним учасникам, що автобуси з Ню Йорку, Пассейку та Йонкерсу виїжджають рівно о 7:00 ранку, а з Нюарку о 6:30 ранку.

ДОПОВІДЬ Д-РА М. ПОПОВИЧА В УВАН

Ню Йорк. — Українська Вільна Академія Наук у ЗСА влаштовує доповідь гостя з України д-ра Мирослава Поповича, голови секції логіки, методології та філософії Академії Наук України та голови Українського Філософського Товариства в Києві. Тема доповіді: „Філософські корені української культури". Імпреза відбудеться в суботу, 21-го вересня, в будинку УВАН, 206 Захід 100-та вулиця. Початок о год. 2-ій по полудні. За інформаціями слід телефонувати на число (212) 222-1866.

Утривалюють сліди перших поселенців-українців у Канаді

Монтреаль (ОУПС). — В історії українців Канади дата 7-го вересня 1891 року має окреме значення: в той день зійшли з корабля в Монтреалі перші українські іміґранти Василь Іллиняк і Іван Пилипів. Іншими словами того дня вперше ступили на канадську землю українські поселенці, започаткувавши цим наплив українського елементу в цій країні, який сто років опісля нараховує понад півмільйона населення.

Щоб утривалити на постійно цю подію з-перед століття, окремий громадський комітет у складі: проф. Ярослав Рудницький, голова, мґр Ярослав Пришляк, заступник і Таня Носко-Оборонів, секретарка, склали в переддень 7-го вересня 1991 року меморандум у міському уряді Монтреалю з внеском назвати одну з вулиць, чи площ міста іменами перших українських прибульців до Канади на постійне поселення: „вулиця (площа) Іліняка-Пилипова". На підкріплення свого проєкту присутні передали Міській управі нову студію проф. Я. Рудницького про українську одонімію Монтреалю, — такі назви як „Україна", „Шевченко", „Франко", „Одеса" й „Корчак" у різних дільницях Монтреалю.

Голова дослідчого відділу Топонімічної комісії Монтреалю С. Лявінь прийняла меморандум української делеґації, перевела довшу дискусію над цією пропозицією й обіцяла зробити все, що в її силі, щоб здійснити задум.

Відзначаючи століття прибуття перших поселенців з України до Монтреалю, передано в той день примірники праці проф. Рудницького з відповідними поясненнями Національній бібліотеці Квебеку, міським і університетським бібліотекам, та іншим установам. Із окремим листом-дедикцією переслано її теж генеральному губернаторові Р. Гнатишинові, прем'єр-міністрові Б. Малруні, міністрам і сенаторам.

КОНЦЕРТ В. ВИННИЦЬКОГО В УІА

Ню Йорк. — Український Інститут Америки та Концертове Бюро Ірени Стецури влаштовують у суботу, 21-го вересня, концерт Володимира Винницького, піяніста з України, лавреата міжнародного конкурсу ім. М. Лонґ та Ж. Тібо в Парижі. В програмі — твори Бортнянського, Моцарта, Ліста, Скорика і Шопена. Імпреза відбудеться в приміщенні УІА, 2 Схід 79-та вулиця. Початок о год. 7-ій вечора. Квитки в ціні 12 дол., для сеньорів — 7 дол., для молоді — безкоштовно. За інформаціями телефонувати на число (212) 860-3891.

З нею легко працювалось...

Тост на честь Люби Лапичак-Лесько (друга зліва). Біля неї (зліва) муж Михайло Лесько, (справа) головний предсідник УНС Уляна Дячук, головний секретар Володимир Сохан і головний касир Олександер Благітка.

Фото: Х. Лев

Джерзі Сити, Н. Дж. (Х. В-Ф). — Кілька тижнів тому, Екзекутива, працівники Головної Канцелярії Українського Народного Союзу, друкарні, адміністрації та редакцій „Свободи" і „Українського Тижневика" зібралися у просторій залі-їдальні, щоб попрощати з відходом на заслужену пенсію одну зі свого гурту, довголітнього адміністратора Видавництва „Свобода" Любу Лапичак-Лесько.

Про те, коли Люба починала працю в УНС, знаю тільки, що дуже коротко після свого приїзду до ЗСА в хоромах української твердині на землі Вашінґтона, появилася русява, життєрадісна, усміхнена та привітна до кожного Люба. Як воно не дивно, але за всі ці роки вона таки не змінилася, бо коли тому п'ять років мені прийшлося влашто

(Закінчення на стор. 3)

СОЦІЯЛ-ДЕМОКРАТИ ПРОГРАЛИ У ВИБОРАХ У ШВЕЦІЇ

Стокгольм. — У неділю, 15-го вересня, у Швеції відбулися вибори до національного парляменту. Як очікувалося, правляча соціял-демократична партія зазнала серйозної поразки і позбулася можливости очолити навіть коаліційний уряд.

За соціял-демократів проголосувало лише 38 відсотків виборців. Дізнавшись про підсумки виборів, прем'єр-міністер Інґвар Карлссон у понеділок повідомив про резиґнацію свого кабінету.

Найбільших успіхів добилася правоцентристська Поміркована партія, у бльоку з якою тепер можуть виступати також Ліберальна, Центристська і Християнсько-демократична партії, які досягли також непоганих успіхів. Передбачуваній коаліції, однак, не вистачить п'ять або шість голосів для абсолютної більшости у парляменті, і в такій ситуації вирішальне слово, можливо, буде за партією Нова демократія, яка створена лише кілька років тому.

Нові демократи дістали у парляменті 24 місця. Це був настільки великий успіх, що навіть лідер лібералів Бенґт Вастерберґ, який заявив перед виборами, що його колеґи не увійдуть в уряд разом з крайньо правими, був змушений зм'якшити свою позицію. „Я не тверджу, що відмовлюсь від того, щоб увійти в уряд, — сказав Вастерберґ, — але з новими демократами це буде не той уряд, якого я хотів би".

Соціял-демократи з незначними перервами управляли країною 53 роки, створивши в Швеції „третій шлях" — суміш капіталізму і соціялізму. Країна практично не знає безробіття. Рівень охорони навколишнього середовища у Швеції залишається недосяжним для більшости західніх країн. Освіта, включаючи утримання дітей в державних дитячих садочках, а також медичне обслуговування в країні практично безплатні. Мінімальні вакації державних службовців і робітників на підприємствах — п'ять тижнів і два дні. Оплата за житло в державних домах носить символічний характер.

Всі ці блага шведи здобули нелегкою ціною. Торік податкові надходження становили понад 57 відсотків національного продукту. Вільних грошей, що залишаються, громадянам країни ледве вистачає, щоб звести кінці з кінцями, не кажучи вже про те, щоб робити заощадження.

Підсумки виборів наочно показали, що шведи вважали себе соціялістами з привички, а не з переконань, — твердять аналітики.

7-ИЙ З'ЇЗД БАЙРОЙТСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ

Союзівка. — Тут в суботу і неділю, 21—22-го вересня, проходитиме 5-ий з'їзд Байройтської гімназії. За інформаціями слід телефонувати на числа (609) 784-2378, (201) 287-0635. Приміщення замовляти за адресою Союзівки: Ukrainian National Association Estate, Foordmore Rd.; Kerhonkson, N.Y. 12446; Тел.: (914) 626-5641.

У Відні відбудеться концерт для допомоги дітям Чорнобиля

Джерзі Сити, Н.Дж. — До редакції „Свободи" прийшло запрошення з Відня підписане Ернестом Штайгаґеном і Бруном Тостом на ґаля концерт, що відбудеться в неділю, 13-го жовтня, у великій концертовій залі у Відні, о год. 7-ій вечора.

В запрошенні інформують організатори, що хоча минуло п'ять років від атомового вибуху в Чорнобилі, жертви його далі терплять, а передусім численні діти. Тому саме дохід з цього величавого концерту призначений в цілості на лікування дітей з Чорнобиля у лікарнях Відня.

В концерті візьмуть участь численні мистецькі сили Відня, які добровільно дають свої сили для так благородної цілі.

Залучене повідомлення інформує, що всі квитки на концерт вже випродані, а віденське музичне видавництво „Век-Музика" дає кожному учасникові цього святочного концерту, що закупив квитки у висоті між 100 а 150 авст. шіллінґами бонус на ручний годинник марки „Гельветія", а кожному, що купив квиток на концерт за ціну 200 до 450 авст. шіл. дає бонус на 500 авст. шіл. до одного із кращих ювелірів Відня.

У СВІТІ

В ПОНЕДІЛОК, 16-ГО вересня, філіппінський сенат більшістю голосів відхилив договір із ЗСА, який надавав американцям можливість і надалі винаймати територію воєнних баз. Президент Корасон Акіно, переконана прихильниця збереження американських баз у країні, проголосила, що, згідно з конституцією, виносить цю проблему на загальнородний референдум. Опити громадської думки показують, що більшість філіппінців виступає за американську воєнну присутність. Причина цієї підтримки — велика фінансова допомога, що її надають Філіппінам ЗСА: понад 200 міл. дол. річно.

ФРАНЦУЗЬКИЙ УРЯД приступив до офіційного розслідуваня оприлюдненої газетою „Лє Монд" інформації про те, що колишній панамський диктатор Мануель Норієґа регулярно фінансував керівну у Франції Соціялістичну партію.

НАЧАЛЬНИК УПРАВЛІННЯ інформації міністерства закордонних справ Совєтського Союзу Віталій Чуркін заявив що Казахстан не дістане права контролі над ядерною зброєю, розміщеною на території республіки. Ця заява є реакцією совєтського уряду на намір президента Казахстану Нурсултана Назарбаєва відстояти право республіки на ядерну зброю, яку там розміщено.

ІРАКСЬКІ ВЛАСТІ ВСТАНОВИЛИ фіксовані ціни на м'ясо і заявили, що підвищення їх торгівцями буде основою для притягнення до кримінальної відповідальности. Ці заходи вжито у зв'язку з інфляцією, яка досягла 700 відсотків в рік.

В КИЄВІ, В БУДИНКУ Письменників, відбулася пресова конференція Руху, на якій було оголошено заяву голови Львівської Обласної Ради, одного з претендетів на президента України Вячеслава Чорновола. В ній підтверджується намір України стати неядерною державою, однак зазначається, що республіка є повноправною спадкоємницею всіх матеріяльно-технічних ресурсів колишнього Совєтського Союзу, в тому числі й зброї. „Виглядає дивним такий підхід до справи, коли одна держава повинна передавати свій ядерний арсенал іншій", — **говориться в заяві Вячеслава Чорновола.**

ПАРЛЯМЕНТАРИСТИ УКРАЇНИ НЕ ПОГОДЖУЮТЬСЯ З ЕКОНОМІЧНИМ ПЛЯНОМ

Київ, Україна. — Засоби масової інформації і кореспонденти повідомляють з Москви і Києва, що економічний плян, який, як надіялись московські імперіялісти в Кремлі, мав стати початком існування „нового" Союзу суверенних республік, натрапив на великі труднощі. Більшість парляментаристів у Верховній Раді України критично поставились до економічного пляну, а з'ясування цього пляну в детайлях Леонідом Кравчуком, головою ВР України і колишнім комуністом, який мріє стати першим президентом республіки в грудні цього року, але все ще тяготіє до співпраці з московським „центром", викликав цілу бурю злісних протестів.

Л. Кравчук вдавав, що він не дуже перенявся протестом і обуренням парляментаристів, бо, мовляв, ми цим договором не зв'язуємо собі руки, але він нікого не переконав своїми „арґументами". Численні депутати Верховної Ради України доказували, що економічний плян, запропонований в кремлівському „центрі" Ґреґорієм Явлінським і підтриманий Іваном Сілаєвим, є свого роду компромісом України й інших республік в сторону „нового" Союзу, що його намагаються зліпити московські імперіялісти різної ранґи, від Міхаїла Ґорбачова починаючи і на республіканських русофілах кінчаючи.

Слушно пише в газеті „Ню Йорк Таймс" кореспондент Франсис Клайнс, що участь України в цій „економічній спільноті" 10-ох республік є вирішальною справою, або треба так сказати: без України не існуватиме Союз в повному розумінні цього слова. „Росія потребує України, а Україна Росії" — пише Клайнс, ідучи мабуть вже за офіційною вашінґтонською політикою, яку продовжує вести президент Джордж Буш. Разом вони творять 70 відсотків населення СССР. Одна продукує достатньо бензини для забезпечення усіх республік, друга є великим резервуаром харчів і малої та середньої індустрії, не враховуючи вугільних басейнів і видубутку сталі.

Ось тут закопана собака і це зрозуміли парляментаристи України. І хоч вони ще формально не відкинули підписаного Кравчуком економічного пляну, але цей плян напевно не буде позитивно сприйнятий в Україні не тільки у парляменті, але й серед народу і Кравчукові його буде дуже тяжко перевести через Верховну Раду України.

В першу чергу економічно-фінансова комісія вже розпочала заходи для введення в Україні своєї окремої валюти (західні неприхильні круги кажуть, що це роблять 'українські націоналісти'), республіка підписала вже цілий ряд економічних договорів з іншими країнами світу, навіть з тими, які знаходяться поза сферою впливу Москви, а кремлівський „центр" хоче за всяку ціну зберегти одну валюту і банківництво, одну оборонну систему і одну закордонну політику. Одним словом вони не збираються нічого міняти крім надання куцих економічно-культурних свобід для підвладних республік.

Л. Кравчук пробував пояснити, що, мовляв, державна незалежність України не порушується економічним договором 10-ох республік, але навіть закордонні спостерігачі кажуть, що він немає рації, залишаючись, мабуть і далі прихильником збереження Союзу на конфедеративних засадах, бо інакше чого йому потрібно було їхати до Москви, чи навіть входити до переходової Ради під зверхністю шовиніста Ґорбачова, якщоб він дотримувався принципу і букви постанов Верховної Ради про цілковиту незалежність України, тим більше, що більшість членів парляменту в Києві домагаються, щоб акт про незалежність України був непорушний, — пише кореспондент Клайнс. Очевидно, він, Кравчук, виправдувався, що їздив до Москви боронити інтересів України, але він прийме до уваги усі постанови ВР.

В АМЕРИЦІ

У ПОНЕДІЛОК, 16-го вересня, федеральний суддя відкинув всі оскарження проти Олівера Норта і тим закінчив п'ятирічну судову справу, що виявилася найбільш спірною в Ірано-котра афері. Суддя Ґергард Ґісел заявив, що „цю справу закінчено". Своє рішення суддя Ґ. Ґісел проголосив щойно після того, як Лоренс Волш, незалежний прокуратор Ірано-контра афери, сказав, що зупиняє всякі судові позивання О. Норта, колишнього підполковника американської морської піхоти. Він сказав, що найбільшою перешкодою в судовому процесі проти О. Норта була неторканість надана йому Конґресом, коли він там зізнавав у справі Ірано-контра афери.

У ВАШІНҐТОНІ РОЗПОЧАЛИСЯ другим наворотом сенатські переслухання Роберта Ґейтса, президентського номіната на посаду директора Центральної розвідчої аґенції. На самому початку переслухань Р. Ґейтс, щоби запобігти дразливій ситуації коли йдеться про його участь в Іран-контра афері, що й було причиною відкинення його кандидатури у 1987 році, говорив про помилки, яких він допустився, та про те, що він з цього навчився. Він уважає, що після тих всіх лекцій, він є вповні кваліфікованим зайняти пост шефа Сі-Ай-Ей.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ на тиск з усіх сторін, щоби злагіднити своє становище щодо відкладення схвалення 10 біл. дол. позички для Ізраїля, президент Джордж Буш заявив, що його вимога до Конґресу „не буде змінена". Після телефонічної розмови з державним секретарем Джеймсом Бейкером, який був в Ізраїлі та старався пояснити чому саме Президент ЗСА цього вимагає, Дж. Буш ще раз підкреслив, що він є переконаний у своїй правоті, що порушення питання ґарантій позички пошкодить у підготові мирової конференції на Близькому Сході.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Солідарність діяспори з Україною

На неділю, 22-го вересня 1991 року заповіджено українські маніфестації у Вашінґтоні, Чикаґо і Лос Анджелесі з гаслом, що тільки державна незалежність принесе волю і демократію Україні. Це аксіомна правда, яка стосується всіх народів світу, що тільки у рідній, ні від кого незалежній державі може існувати повна політична свобода з усіми передумовами для розвитку рідної культури й економіки. Верховна Рада України, і ту постанову має затвердити всенародний референдум 1-го грудня цього року. Коли у минулому місяці серпні провалився комунізм у совєтській тюрмі народів і коли над будинком Верховної Ради у Києві вивішено синьо-жовтий прапор, то не підлягає сумніву, що той референдум чи пак плебісцит затвердить правильне історичне рішення Верховної Ради.

Народний Рух становив у тій раді меншість, але інші також голосували „за", бо вони свідомі, що московський центр ставиться до України, як до терену, що його можна економічно експлуатувати і не рахуватися з волею мешканців, без уваги на національність і віровизнання. До такого переконання прийшли після трагедії Чорнобиля. Те переконання скріпилося і поглибилося, коли реакційний путч виявив усьому світові, що гроші податковців усіх поярмлених республік СССР йдуть на розбудову велетенської армії і „особливих відділів" КҐБ, та на субвенції Куби і Північної Кореї. Упадок комунізму виявив, як розкішно жилося партократичним бонзам, коли найширші кола громадян вистоювали годинами перед порожніми крамницями. Від 16-го липня 1990 року до 24-го серпня 1991 року — це ніби короткий час. Це були два межові стовпи на шляху до національного відродження та — після відзискання тієї свідомости — до вимоги рідної держави. Україна мала її у трьох періодах своєї історії — за княжих, козацько-гетьманських часів і у цьому сторіччі. Сучасні західні володарі не знають цього, але бодай у принципі визнають право самовизначення народів. Український нарід визначив себе 22-го січня 1918 року Четвертим Універсалом Центральної ради і до того історичного акту приєдналися ще самостійницькі акти у Львові та Хусті. Ми завжди зідхали, щоб настала нова історична нагода для піднесення вгору самостійницького прапора. Ця нагода прийшла і наші земляки в Україні використали її.

Заповіджені на неділю 22-го вересня, публічні маніфестації мають засвідчити тісний духовий зв'язок української громади в Америці, частини української діяспори, з Україною. Національно-державницький рух в Україні був спасенням не тільки для неї, для нашого українського материка, на якому вже болюче відбивалося ярмо неволі. Воно було спасенням і для української діяспори, яка створила на різних континентах світу свої наукові і громадські установи; побудувала церкви й народні доми, але не всилі зліквідувати цілком процес природної асиміляції до чужомовного оточення. Америка хвалилася, що вона є „перетоплюючим казаном" з різнонародних іміґрантів. Тугість тих еміґрантів та зокрема емансипаційний рух чорних і латино-американців зліквідував „перетоплюючий казан" в його офіційній формі. Але не міг і не може зліквідувати цілком процесу природної асиміляції. Багато добра вчинила Канада, де прийнято закон про багатокультурність. Прем'єр Канади Браєн Малруні був теж першим західнім лідером, який заявив публічно під час відвідин у президента Буша, що Канада визнає державність України, як цього захоче український нарід. Є справжні познаки, що за Канадою підуть европейські країни і що повториться історія з „визнаванням", яку зазнали Литва, Латвія й Естонія.

Чільні діячі, які приїздили з України сюди, сказали багато мудрих слів. Один із них правильно заявив: „Ми раз-у-раз відроджуємося, пора би вже відродитися", — інший стверджував „Те, що у вас рік, у нас один день". Стомилевими кроками ступав рух відродження в Україні, від почуття свідомости „Хто ми і чиї ми діти" до висоти рідної держави, втраченої у ворожому збройному наїзді.

Українські люди у Вашінґтоні, Чикаґо й Лос Анджелесі повинні солідаризуватися з відродженою Україною і вимагати її визнання.

„Комюніке", що було підписане головою Верховної Ради України і віцепрезидентом Російської Федерації не лише знімало усі без вийнятку конфлікти (політичні, еконімічні, військовві), а справді покладало край існуванню Совєтського Союзу, бо навіть дитині зрозуміло: Росія разом з Україною становить близько 88 відсотків людности, території та природних ресурсів колишньої імперії. І якщо вони зуміли домовитися про свої відносини на рівні двох незалежних держав, то Совєтський Союз справді став явищем учорашнім, колишнім.

Розумію, як багато сумнівів у читачів „Свободи" щодо партнерства поміж Україною і Росією. Я несхильний ідеалізувати майбутні відносини поміж ними. Прем'єр Росії Іван Силаєв у своєму телевізійному інтерв'ю не відкидає можливости перегляду кордонів у майбутньому, але каже так: до цього належить ставитися так, як це прийнято в цивілізованому світі — всі взаємні претенсії належить вирішувати шляхом переговорів. Він припускає, що в України також можуть виникнути територіяльні претенсії до Росії. І навпаки. Це справа майбутнього, а сьогодні слід дбати аби нагодувати народ і обігріти помешкання взимку. Щодо союзних структур у центрі, то він відкидає всі без винятку відомства, які стояли над республіками.

Микола Руденко

СТАЛОСЯ!

III.

Окрім волі республік як суверенних держав, жодних вольових органів чи посадових осіб надалі не повинно бути. Силаєв натякає на такі центральні структури, які нині існують в союзі західньо-европейських країн — країн спільного ринку. Це стосується й військово-оборонного органу: щось на зразок НАТО. Простіше кажучи, йдеться вже не про федерацію, а про конфедеративну співдружність суверенних держав.

Покищо я зроблю невелику павзу, бо не хочу у своєму нарисі повторювати загальновідоме. Інформація сьогодні облітає світ блискавично, українська діяспора її має цілком достатньо. Я ж своє завдання бачу в тому, щоб змальовувати найголовніші події і в міру своїх сил передбачати й аналізувати. На черзі майбутній з'їзд депутатів Верховної Ради СССР, який, на мою думку, може бути останнім. Він розпочнеться завтра — 2-го вересня. А тим часом все нові й нові республіки приймають Акти й Декляраціі про власну незалежність: республік, що вийшли із Совєтського Союзу, нині налічується не менше десятка. Мабуть, не всі вони пошлють своїх депутатів на завтрашній з'їзд. Та це відомо буде завтра. А сьогодні покищо поставлю крапку...

...Як я й передбачав, позачерговий з'їзд депутатів Верховної Ради СССР відбувається не як з'їзд переможців, а як з'їзд переможених. Проте мені б хотілось повернутися до дня вчорашнього, коли президент Ґорбачов влаштовував пресову конференцію для совєтського та американського телебачення. Мушу визнати, що мені не вельми приємно було споглядати метаморфози цієї людини. З десяток днів тому Ґорбачов, привезений своїми визволителями до Москви, в багатослівному інтерв'ю перед цілим світом заповзято захищав комуністичну партію. І взагалі, поводився так, ніби розгром заколоту не вніс особливих коректив ні в проєкт союзного договору, ні в структури центральної влади. Я не можу собі уявити, як це людина протятом десяти днів здатна на отакі перетворення. Мало того, що Комуністична партія за згодою Ґорбачова розпущена, її майно конфісковане — виявився розпущеним Сам Совєтський Союз. Саме про це й говорив Ґорбачов у своєму виступі на передз'їздівській прес-конференції. По суті він повторював, наче заданий урок, телевізійний виступ Івана Силаєва. Важко мені було дивитися у його очі — вони здавалися олов'яними: І все ж, коли в нього запитали чи згоден він піти у відставку, Ґорбачов категорично заперечив: ні, він залишатиметься президентом. Виникає питання: президентом чого? Адже ж йдеться вже не про федерацію — тобто не про одну країну, котра на думку Ґорбачова здатна об'єднувати буцімто суверенні держави. Федеративна держава і суверенітет її складових частин — це зловісний нонсенс. Про фальшивість цієї тези Ґорбачова я доволі говорив у своїх попередніх нарисах. Сьогодні йдеться про конфедерацію і тільки про неї!

Ґорбачов сказав кореспондентам, що завтра він оголосить рішення десятки (9 + 1), де найвищі керівники республік висловлять свою волю щодо колишнього (так, колишнього) Совєтського Союзу. І ось тепер з'їзд депутатів розпочався із заяви Верховної десятки, яку було доручено прочитати президентові Казахстану Назарбаєву. Чому саме йому? Бо Назарбаєв на сесії Верховної Ради, про яку я вже розповідав, висловив доволі детальну ідею майбутньої конфедерації. Вона власне й була прийнята на нараді десятки, про яку вчора повідомляв Ґорбачов на пресовій конференції.

(Закінчення на стор. 4)

Образившись на „впертих" українців за їхнє бажання вижити, Ґорбачов погрожував, у випадку непідписання союзного договору, застосувати крайній, так він сам його високо оцінює, засіб — зрезиґнувати. Мовляв, зречуся вас, як пастух отари овець, і нехай вас тоді вовки поїдять.

Ця категорична погроза нагадувала одну стару українську анекдоту. В селянина, котрий, вертаючись з базару, загаявся в корчмі, вкрали коня. Чоловік був мудрий і прийняв цю прикрість як нагоду довше посидіти при веселому столі. А тим часом подав до газети таке оголошення: „Якщо протягом трьох днів коня мені не буде повернуто, змушений буду вдатися до того крайнього засобу, до якого у подібному випадку вдався мій дід". Через три дні переляканий злодій привів коня та й питає чоловіка: „Все ж таки скажи мені, що то мав би бути за страшний крайній засіб?" „Ет, каже чоловік, зовсім простий. Якби ти не привів коня, я був би змушений взяти сідло на плечі і йти додому пішки".

Хоч і далеко президентові до вічної „хлопської мудрости", але йому мабуть нічого не залишається, як тільки взяти сідло на плечі і вертатися до Ставропольського краю пішки, якщо підневільні народи виявлять достатню твердість духу.

На жаль, це „якщо" є все ще проблематичне.

Остання імперія розпадається зсередини, це назрілий і цілком об'єктивний

Петро Часто

ТЕПЕР ВИБІР — СПРАВЖНІЙ

процес, абсолютно тотожний природному вмиранню зістареного організму, коли внутрішні органи і частини тіла до решти позбуваються життєвої сили і спонтанно відмовляються служити далі.

Саме це й ускладнює справу. Республіки в деґрадованому соціялістичному організмі виконували функцію різних органів і членів, тобто кожна з них, як союзна, мала свої умови, а кожний народ — свою міру опору і прозріння, перебуваючи нині на властивій тільки йому сходинці національної самосвідомости. Тому вони, рахуючись в один і той же, диктований природою речей, бік, не можуть узгіднити своїх дій настільки, щоб Союз розлетівся враз, мов за помахом чарівної палички.

Другу перешкоду на шляху до негайного розпаду імперії увиразнюють обставини московського заколоту. Вона полягає в тому, що у найбільш впливових урядових структурах переважала антинародна комуністична „ґвардія". Це також підпадає під загальну діягнозу: паралізований невилікованою склерозою мозок совєтської верхівки відмовляється визнати факт абсолютно природного вмирання.

Але тепер остаточно прояснилося, що саме на цей, з дозволу сказати, мозок і робив ставку Ґорбачов, заздалегідь надавши партії можливість інфільтрувати Верховні Ради республік і свідомо оточивши себе діячами ґатунку зловісної „вісімки".

Не буде помилкою ствердити: поразка заколотників не означає поразки позиції, яку вони представляли. На ній стоїть передусім Ґорбачов і саме під його прикриттям зможуть леґалізуватися приховані крючковці, язовці і пуґовці, які на цей раз виступлять вже не як комуністи, а як відверті російські імперіялісти.

Ситуація напружена, як ніколи. Українські демократичні сили своєю моральною підтримкою чимало посприяли визвольним рухам Литви, Латвії, Естонії, Грузії, Вірменії, Молдови, бо й слово великої України для них щось важило. Самій же Україні доля пропонує спиратися виключно на себе. Правда з нами, отже, і час, і Бог — за нас. Три дні московського заколоту, можливо, для національної самосвідомості українців дали більший висилід, ніж шість років ґорбачовського лукавства. Вони зрозуміли, що або залишаться нацією, або знову їх, зв'язавши їх руки новим договором, втоплять у метровому морі совєтського „інтернаціоналізму".

Україна дійшла до останнього протистояння Москві, зберігши спокій і віру. Яким кровопролиттям лякає Ґорбачов? Хто буде жертвою, а хто катом? І де є епіцентр хаосу, що його пророкує невдаха-президент? Українцям ніякий хаос не загрожує, він може бути спровокований тільки Москвою, самим Ґорбачовим. Українці — народ хліборобів, вони генетично орієнтовані на мирну працю, і за одну весну, ставши вільними, зуміють перетворити свою землю у квітучий сад.

Ось чому Верховна Рада, хоч у ній більшість голосів належить комуністам, опинившись перед останнім або-або, обрала самостійність. Цим вона визнала український народ готовим до життя, а не до смерти.

Останній відтинок мученицької дороги до дійсної волі — всеукраїнський плебісцит. Це краще, ніж якби „так" чи „ні" залежало від хиткого Кравчука. Те, що стосується всіх, мають вирішувати всі. Але один тільки Бог знає сьогодні, що це таке — українське „всі". Тому ідеальний варіянт — коли і Кравчук, і народ звернуть свої погляди до прошарку, що між ними — до інтелектуальної і духової еліти, до того тендітного і водночас непереможного прошарку, який завжди був, є і буде честю і совістю української нації. Спасенне слово — за ним, спасенне діло — за всім народом.

Як ніколи раніше потрібне також сприяння сильних міжнародних чинників, в тому числі ясна річ, добре прислужаться спільні, скоординовані дії української діяспори.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Образотворча виставка П. Лопати у Львові

Виставка творів художника Павла Лопати з Торонто в Національному Музеї у Львові стала несподіванкою для всіх, які знають його. Експонованих 18 картин відкрили маштаб його таланту та викликали почуття поваги до нього. Характерно він доброзичливий і спокійний, але твори його наповнені енерґією, майстерністю та чіткістю тематично — вузького зображення — символічні. Вони відображають пережите серцем і душею з духовними вартостями. З почуттям схвильованого голосу „волаючого", картини П. Лопати кличуть на захист людського життя.

Виставку, яка тривала від 3-го липня до 20-го, оглянуло немале число шанувальників образотворчого мистецтва, які отримали уяву про його повні силою метафор — образи. В них через синтезу власного світогляду передано мову релігійних цінностей та особисту емоційно підкреслену духовність. На підставі опанованої іконографії він творить нові міти з символічними предметами християнського вжитку та головним акцентом — руки. А вони ж зображені з такою силою, немов це Господні руки, а людські постаті, чи портрети сповнені Божої ласки. Це самобутні образи з глибоким осмисленням українського минулого, його буттям, стражданням, трагедією.

Газета „За вільну Україну" з 23-го липня помістила інтерв'ю з художником п. з. „Іконостаси душі і болю", який відповідає достовірності творам Лопати. В них суто індивідуальне, виражальне мислення з дещо вигаданим, до певної міри і дивовижним, об'єднанням минулої дійсности з складним значенням розвиненої образної теми. Хоч кожна картина сприймається самостійно, зате в усіх бачимо єдність та близькість мотивації. Повторювані предмети, як свічка, паска, писанка, хрест та інші, доповнюють близькі варіянти багатьох творів до одного циклю, до одної схожої до себе сукупності створених праць. Органічність відчувається ще й тому, що руки, хліб, дзвін, цвіт маку, — що їх намалював художник, це не тільки форми для їхнього впізнання, а радше для їхньої оцінки.

Напередодні виставки у львівській вечірній газеті „Ратуша" з 28-го червня, Юрко Бойко, завідувач відділу сучасного мистецтва львівського Національного музею і головний організатор виставким не даром писав про П. Лопату, як „майстра символів". Про нього він сказав, що „Вже самі назви творів — „Світ християн", „Хліб наш насушний", „Чорнобильська мадонна", „Голгота України", „Віра, Надія і Любов" — до певної міри розкривають коло творчих зацікавлень художника".

Великого значення надав П. Лопата картинам, або радше сказати — композиціям, виконаним у 1989-91 роках, де в центрі кожної — своя ідея та вирішене образно-пластичне завдання. У них відчувається містифікація і драматизація, які зводять глядача до діялогу з ними, бо вони змістовні, епічного маштабу та філософічним звучанням. Можемо також збагнути, що в працях маляра є присутність східніх житійних джерел, які компромісно зливаються із західніми елементами. Це свідчить про те, що хоч він живе вже 22 роки в Канаді „всюди чується українським художником" (цитата з газети „За вільну Україну"). В картині „Покровителька (1990) у трактуванні одягу Покрови з омофором, складки їхні прямовисні, тобто східньої іконографічної традиції, проте портретизовані осо-

(Закінчення на стор. 3)

Пам'яті Володимира Івасюка

Плину днів не спинити, вони неначе повінь,
І минаються весни, що так він любив,
І зажурою тихою повен
Буковинський той ліс, що ним часто ходив.

На могилу його покладемо барвінок і руту,
І послухаєм стогін з високих небес журавлів,
Біль запікся на струнах у змоклої скрипки,
Що на згадку юнак сіроокий лишив.

Мальви знову багряно цвітуть біля хати,
Водограй виграє кришталевими барвами знов,
Та не вийти на шлях нам його зустрічати,
В України у серці та пісня і світла любов.

Він пішов у заквітані вишнями весни,
В відшумівші осінні кленові гаї,
Повінчавшись із піснею тугим перевеслом,
З вічним щемом любови до своєї Землі.

Світляна Світлик-Криса

Микола Мушинка

МОЇ ВРАЖІННЯ З „ЧЕРВОНОЇ РУТИ" І ЗАПОРІЖЖЯ

III.

Молодь неохоче, але дисципліновано виконує наказ і звільняє площадку, де так добре почувала себе. Та коли над стадіоном зазвучали чарівні пісні рокової групи братів Гадюкиних, вона знов не стримується і вибігає на футбольне поле і забавляється по-своєму. Знов прохання.... Молоді люди сходять із зеленої травички, але залишаються на бетонових доріжках, звідки їх вже не виганяють. При піснях Василя Жданкіна, Едуарда Драча та Андрія Панчишина картина повторюється. Та слухняних виявляється все менше і менше. Молоді люди відмовляються виконувати безглузді команди і накази. Вона хоче забалятися, забавлятися на зеленій травичці, якої і тут на Запоріжжі залишилось так мало. Змучившись від танцю, хлопці й дівчата не повернулись на свої місця на трибуні, а посідали у травичку на футбольній площадці. І добре зробили. Молодь перемогла! Не знаю, скільки довелось організаторам заплатити за „столочену траву" (хоч ніякої шкоди на ній не було).

Перший день фестивалю, не зважаючи на організаційні й технічні неполадки, можна вважати успішним.

Другий день фестивалю — організована дезорганізація

Якщо перший день фестивалю „Червона рута" був позначений певними організаційними неполадками, то в другий день, тобто суботу 10-го серпня, місцева влада подбала про повну дезорганізацію.

Змагання виконавців у жанрі „поп-музики" було запляноваче на 4-ту годину у Палаці спорту „Юність". Про це зналося багато місяців допереду, одначе „хтось" невидимий подбав про те, щоб заля своєчасно не була пристосована до виступів. Змагання було перенесено спочатку на 7-му годину, потім на 9-ту. Коли імпровізовану сцену решті-решт було побудовано, пожежники не дозволили на ній монтувати звукову апаратуру, мовляв це не відповідає інструкціям про безпеку. Переговори, дзвінки. Перед палацом сотні, а може й тисячі людей чекають, коли їх впустять всередину. Майже всі заради того приїхали з далеких далечінь. У всіх закуплені квитки. І ніхто не знає, коли змагання розпочнеться і чи взагалі воно розпочнеться. Нарешті перед 9-ою годиною двері відкриваються і людей впускають всередину. Глядачі (а їх залишилося не так вже багато — велика заля напівпорожня) займають свої місця. На сцені ще дальшу годину йде проба. Глядачі свистять, нервують. Через півгодини, їх через мікрофон „заспокоюють": мовляв, пожежники дозволили монтувати апаратуру лише „в останню хвилину", а концерт без проби розпочатися не може, отже марне ваше свистіння!

О 10-ій годині концерт „поп-музики" під назвою „Зажинки" розпочався. Виступило в ньому 13 (із 43) груп. Вже перша група „Храм" із м. Рахова на Закарпатті, викликала захоплення публіки. А коли на сцені появляється група із м. Бар Вінницької обл. до рефрену її пісні „Гей, Україно", пробудись лицем до Бога повернись!" приєднується вся заля. Ця картина повторюється і при виконуванні пісні Л. Ященка „О, троянди" у виконанні Галини Мамалиги.

Здається, найбільшим успіхом у публіки користалися пісні у виконанні Миколи Присяжнюка („Молитва за Україну", „Пані Марія" та ін.) та Тризуба Стаха („Інструкція ЦК", „Чому австралійці з'їли Кука?", „Нобелівська премія").

І на цей раз молода публіка часто попадає „у транс" — встає із своїх місць, танцює, але тут вже не те, що було попереднього дня на зеленій травиці. Відчувається якась втома і у виконавців і у публіки. О пів на другу вночі, коли перша частина концерту закінчилася, вже небагато людей залишилося в спортивній залі. Повертаючись в готель, ми з дружиною заблудилися, а на вулицях ні душі. Нарешті в парку надибали на живу людину: „Я теж повертаюся з концерту. Сам я з Дніпропетровська. Від 4-ої години чекав і слава Богу, хоч один концерт побачив. Завтра мені додому повертатися треба. Робота". — Дорогу в готель він нам показав.

Виставка картин Т. Гуменюка і його ленінґрадської школи

Згідно з програмою мала бути урочисто відкрита у суботу в палаці культури „Жовтневий", однак відкриття перенесено на неділю та й в неділю воно відбулося з-понад 60-хвилинним спізненням.

На виставці сучасного модерного українського мистецтва домінувало десять великих полотен Теодозія Гуменюка, який нині живе в Ленінґраді. Десять його картин створених у 1990-91-их роках зайняли цілу стіну палацу і становили своєрідний іконостас. Т. Гуменюк і справді Богом обдарований живописець, який чарівним способом вміє поєднати модернізм із національними традиціями. На виставці приуроченій 500-річчю українського козацтва, у Гуменюка переважали козацькі мотиви: „Козацька слава", „Могила Сірка", „Повернення з походу", „Наливайко", „Сагайдачний". В них, як і в усій творчості Ф. Гуменюка, багато символіків містицизму та чистого народного кольориту.

Відкриваючи виставку, Гуменюк підкреслив, що сучасне українське мистецтво не має права бути відірваним від загальнонародної боротьби за українську незалежну державу.

Полотнам Гуменюка були співзвучні картини інших ленінґрадських художників, об'єднаних у братство „Кобзар!": А. Дручила (голова братства), В. Патуха, В. Цапка, О. Дяченко, О. Колісника та М. Коваленка. До них приєднався дніпропетровський художник А. Гайдамака та кияни: П. Гончар, Н. Денисова, М. Малишко, А. Брус та деякі інші. Кожен з них має інший стиль, інше бачення світу, однак всіх їх єднає національна ідея в мистецтві, висловлена не трафаретними зовнішніми ознаками, а внутрішнім змістом.

Концерт українців діяспори

Під назвою „Українці всіх країн кохаймося! розпочався в тому ж палаці „Жовтневий" теж з-понадгодинним спізненням.

(Закінчення на стор. 3)

НЕДІЛЯ, 22-го ВЕРЕСНЯ, 1991 РОКУ — ВАШІНҐТОН — ЧИКАҐО — ЛОС АНДЖЕЛЕС ВСІ НА МАНІФЕСТАЦІЮ: „ТІЛЬКИ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ПРИНЕСЕ СВОБОДУ Й ДЕМОКРАТІЮ ДЛЯ УКРАЇНИ!"

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ здоров'я Румунії повідомило, що в країні зареєстровано 126 випадків захворювання холерою.

НАЙБІЛЬША ЗАБЕЗПЕЧЕНЕВА компанія в стейті Ню Джерзі „Аллстейт" заявила, що старатиметься про леґальне та упорядковане припинення продажу забезпечення в стейті. Коли це станеться, то біля 400,000 нюджерзьких водіїв авт втратять забезпечення, крім цього забезпечення втратять 250,000 власників посілостей, велике число малих і середніх підприємств, десятки тисяч власників моторових човнів і мобільних мешкань, а крім того ще біля 1,400 місць праці. Своє рішення забезпеченева фірма „Аллстейт" оправдує великими втратами впродовж кількох останніх років у автомобілевих забезпеченнях. Одначе аналітики уважають, що це є радше виклик губернаторові стейту Джеймсові Флоріо та його новим законам про обниження забезпеченевих автових вплат у Ню Джерзі.

83-ій Відділ СУА

СВІТЛИЧКА

відбувається

кожної суботи, від 10-12-ої години полудня в приміщенні школи св. Юра в Ню Йорку

ВПИСИ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ.

83-ій ВІДДІЛ СУА

Крайова Булава Уладу Пластового Сеніорату

ПРОСИТЬ і ЗАКЛИКАЄ

всіх членів УПС з родинами

ВЗЯТИ УЧАСТЬ У

МАНІФЕСТАЦІЇ

в неділю, 22-го вересня 1991 р. у Вашінґтоні, Д. К. в Ляфаєт Парку

Друзі Сеніори! Їдемо всі до Вашінґтону!

Дорогі брати і сестри!
Дорогі парафіяни!

З Благословення високореосвященного Владики Антонія звертаємось до вас дарувати осінній та зимовий вживаний дитячий та дорослий одяг, який дуже потребують наші земляки на Україні.

Цей дарунок від всіх вас буде доставлений літаком Аерофлоту до Києва, де його зустрінуть члени парафії УАПЦ і передадуть дитячому будинку для ДІТЕЙ СИРІТ та будинку старших віком у місті Києві.

Кошти на перевіз цих дуже потрібних речей платить українська православна кредитівка в Ню Йорку.

В організації цієї АКЦІЇ МИЛОСЕРДЯ беруть участь представники постійної місії України в ООН, фірмі Кобза при Луні, Pyramid Services Corp., та „Оксана".

Просимо приносити одяг до 22-го вересня на адреси:

1. 160 W. 82nd St., церква св. Володимира (настоятель о. Володимир);
2. 359 Broome St., церква св. Тройці (настоятель о. Константин);
3. 77 St. Mark's Place, фірма „Кобза при Луні" (Овчарук, Володимир) (212) 475-7860;
4. 661 Manhattan Ave., Brooklyn, "Pyramid Services Corp." (Галина Клебіцька) (718) 389-6747;
5. 1111 E. Elizabeth Ave., Linden, N.J. „Оксана" (908) 925-0717.

Український Музичний Інститут Америки Відділ Ню Йорк

ШКІЛЬНИЙ РІК 1991/92

ВПИСИ і РЕЄСТРАЦІЯ —

субота, 21-го вересня, в годинах 10-12 ранку в домівці Українського Музичного Інституту

136 Друга авеню, 4-ий поверх, Дім Визвольного Фронту

ПРЕДМЕТИ НАВЧАННЯ І ВЧИТЕЛІ:

Фортепіян:

Тома Шриньків .... (212) 724-0102
Галя Мирошниченко-Кузьма .... (212) 254-6943
Соня Шереґ .... (201) 778-3527
Роберт Дурсо .... (215) 893-0542
Іван Колодій .... (212) 477-3862

Віольончеля:

Нестор Цибрівський .... (212) 595-6974

Сольо-спів:

Лорейн Фултон-Корсун .... (201) 635-9404
Андрій Добрянський .... (212) 595-3429
Тома Гриньків .... (212) 724-0102
Іван Колодій .... (212) 477-3862

Інструктор:

Оксана Харук .... (201) 833-1058

Столиця Каліфорнії — дітям Чорнобиля

Невелика група мешканців міста Сакраменто, згуртована в Українському клюбі „Спадщина", який у цій каденції очолює Алекс Качмар, домовились із місцевою ґалерією образів влаштувати виставку знімок, виконаних Ігором Костіним безпосередньо після вибуху атомового реактора у Чорнобилі. Завданням виставки було придбання фондів на закуп устаткування шпиталю у Києві для лікування жертв чорнобильської катастрофи. На цю ціль уряд України виділив будинок шпиталю, який в минулому обслуговував виключно членів Комуністичної партії.

Для переведення цієї імпрези створено комітет, який очолив мґр Юрій Олійник. Комітет уложив програму імпрези, яка відбулась 7-го вересня цього року у приміщенні Лайт Рейл ґалерії, на стінах якої були вивішені знімки, що віддзеркалювали трагедію Чорнобиля. В окремій кімнаті члени клюбу підготовили перекуску для учасників виставки. Того ж самого для у пополудневих годинах місцеві телевізійні станції, канал число 10 та 13, перевели інтерв'ю із Олею та Юрієм Олійниками, як теж із д-ром Богданом Томковим. Уривки з цих розмов були передані того ж вечора на льокальних телевізійних каналах.

У програмі вечора, якою провадив мґр Ю. Олійник, брали участь Тамара Городиська, Віктор Коренга та Оля Герасименко-Олійник.

Тамара Городиська, хемік, директор Інституту Нестора, завданням якого є допомога Україні виміною технічних експертів, саме день скоріше повернулась із України, де була свідком офіційного проголошення самостійности. Переказавши переживання цих надзвичайно радісних подій, Тамара ствердила у своїй доповіді, „що Чорнобиль був основною причиною упадку комуністичної системи. Одним із головних завдань уряду країни є охорона її громадян. Такого завдання комуністичний уряд не виконав у часі чорнобильської катастрофи. Навпаки, він замовчував цю трагічну подію, а пізніше не вказав на розміри цієї катастрофи. Той самий уряд, виславши дітей членів Комуністичної партії у безпечне місце, в той же самий час проводив у Києві травневі паради, в яких діти непартійних громадян України брали активну участь, в часі надзвичайно сильної радіяції." Далі прилеґентка ствердила, що проголошення самостійности — це вимога часу. Україні треба уряду, який дбав би про своїх громадян і запевнив би їм допомогу, спрямовуючи її до Києва, а не до Москви, де вона пропадає. Дитяча лічниця у Києві та дитяча клініка у Львові не мають устаткування, бракує ліків. Їм потрібно негайної допомоги. Дуже небезпечним явищем є те, що частина харчів, 10 відсотків, випродукованих в околицях, затруєних радіяцією, домішується до здорових продуктів, що в дальшому матиме свої погані наслідки. Під сучасну пору хворим помагають: „Зелений Світ", „Мама 86" та Світовий Рух Зелених.

Комітет організаторів виставки і збірки фондів на Чорнобиль (зліва): мґр Юрій Олійник, інж. Богдан Старощук, Барбара Кубічка, д-р Захарій Вочок, Барбара Вочок, голова клюбу „Спадщина" Алекс Качмар, Джоан Качмар, Михайло Котилюк

Другим доповідачем був Віктор Коренга. Він радіоеколог, гідрохемік, рекомендований організацією Рух, прибув до ЗСА зКиєва, в цілі набуття наукового досвіду, пов'язаного з очищенням води від хемічних і радіоактивних занечищень.

У своєму слові, як наочний свідок, підкреслив, що чорнобильська катастрофа — це радіоактивне вимордування людей. Ми не знаємо скалі наслідків цього людовбивства, бо в історії не було подібної події. Єдиний позитив цього нещастя — це те, що світ дізнався про існування української нації. Чорнобиль поміг розбудити свідомість народу та стремління до самостійности. Населення України усвідомило собі, що тільки свій уряд може дійсно і щиро розуміти потреби народу, боронити його права та захищати від небезпек і траґедій, у противагу до комуністичного уряду, який тільки використовував Україну. Совєтський уряд, який спричинив катастрофу, відмовився дати фонди на очищення радіяції. Чорнобиль — це не лише українська, але міжнародна проблема.

Д-р Захарій Вочок та його донька Адрія зустрічають гостей виставки

У розваговій частині виступила відома бандуристка Оля Герасименко-Олійник. Свій виступ вона почала піснею „На Чорнобиль журавлі летіли", музика Олександра Білаша до слів Дмитра Павличка. На тлі знаменитого акомпаньяменту бандури та чутливого відтворення змісту пісні солісткою, присутнім глибоко у серцях залишились слова автора:

Виступають Юрій Олійник та Оля Герасименко

„На Чорнобиль журавлі
летіли,—
З вирію вертались навесні,
Як сніжниця, попелище
біле
Розвивалось в рідній
стороні.

Там згоріли гнізда і
гніздечка,
Поржавіла хвоя і трава.
Журавлина крихітна
вервечка
Напиналась, наче тятива.

Не було ні стогону, ні
крику,
Тільки шум від виморених
крил.
Журавлі несли журбу
велику,
Наче тінь невидимих
могил.
Не спинились птиці на
кордоні
Де сягає атомна ясна.
І дивився батько з-під
долоні,
І ридала мати в небеса".

Слідуючими точками були Прелюд а-мінор Оксани Герасименко, „Родимий краю" Віктора Матюка та Прелюд ґ-мінор Миколи Дремлюги. Свій виступ бандуристка закінчила знаменитим виконанням твору „До Шевченка", в якому композитор Юрій Олійник відтворив у музичній формі чорнобильську трагедію до слів Олекси Гай-Головка:

„...Усохли вишні коло ха-
хати,
Плугатарі з полів не
йдуть,
І не співають вже дівчата,
І матері на них не ждуть...
...З Чорнобиля підвівся
спрут,
Отрута впала там і тут,
Смертельна диявольська
отрута.
І людський знищила
приют.
Це ж марксо-ленінська
комуна...
...Перетворила все у
прах..."

Мої враження...

(Закінчення зі стор. 2)

Відкрила його семирічна дівчинка (її ім'я не назвали), яка чудо-голосом проспівала зворушливу народну пісню „Роде наш красний, роде наш прекрасний".

Самітній концерт діяспори розпочала учителька Люба Білаш, гостя з Канади, країни яка цього року відзначає століття приїзду туди перших українців. Її пісні буквально зачарували публіку, як і чарівні пісні Одарки Мазурик із Франції. Українців Франції репрезентував у концерті теж ансамбль „Бандура" та співачка Уляна Чайківська.

Після них на сцену виходили співаки, співачки та музичні капелі українців Росії, Казахстану, Естонії, Литви та інших країн. На жаль, добре задуманий концерт якось розторощився, поперше тому, що він не йшов за заздалегідь встановленим сценарієм, подруге, заради недисциплінованости певної частини виступаючих, які зворушені оплесками публіки, придавали все нові й нові числа. Концерт, отаким, чином, часово продовжився, велика частина публіки не витримала до кінця.

Після нашого від'їзду із Закарпаття фестиваль продовжувався ще цілий тиждень.

Він, без сумніву, виконав своє завдання, хоч місцева влада робила все, аби перешкодити його успіхові. Це був фестиваль молодих, і для молодих, фестиваль, на якому українські народні традиції органічно перепліталися з модерною музикою. Він проходив у ненормальних умовах, умовах боротьби консервативних партійно-бюрократичного апарату з паростками нового думання у музиці і... політиці. Переможцем у цій боротьбі виявилася **українська молодь, яка виявила** не лише політичну зрілість, **але й не абиякі художні здібності.**

З нею легко...

(Закінчення зі стор. 1)

вуватись на працю, то мене привітала така ж сама русява, життєрадісна , усміхнена та привітна Люба.

Святочний полуденок розпочала своїм словом головний предсідник УНС Уляна Дячук, яка від Екзекутивного Комітету УНС прощала з відходом на пенсію Любу Лапичак-Лесько та дякувала їй за всі роки співпраці, а зокрема за те, що Люба погодилась відкласти свій відхід на пенсію на один рік і цим полегшила новообраному предсідникові її працю. Після цього з прощальним словом-спогадом виступив наш сеньйор-журналіст редактор І. Кедрин-Рудницький, який розказував про роки співпраці, приязні та спільно пережитих подій. Від редакції „Свободи" говорив ред. В. Левенець, підкреслюючи, що з Любою завжди було легко співпрацювати і що вона завжди вміла спокійно та успішно розв'язати будь-які проблеми. Він також сказав, що Люба не тільки успішно вив'язувалася зі своїх обов'язків, як адміністратор Видавництва „Свобода", але була активною в громаді, зокрема в Союзі Українок Америки, та живо переживала разом з усіми всі події, що таким швидким темпом проходили на Україні. Він дякував їй від усіх присутніх і неприсутніх редакторів і співпрацівників за її кожночасне вирозуміння та пораду в неодному випадку.

У дальшому ході святочної зустрічі говорила від редакції „Українського Тижневика" його головний редактор Рома Гадзевич, яка підкреслила, як добре було працювати з Любою та як вона завжди вміла знайти вихід з кожної ситуації, причому ніколи не втрачала свого природного гумору, який був так питомий їй.

Степан Чума, керівник друкарні, дякував від себе та своїх співпрацівників за співпрацю і кожноразове вирозуміння. Говорив про те, що впродовж багатьох років спільної праці вони не завжди погоджувалися, але завжди знаходили спільну розв'язку і саме те уміння зі сторони Л. Лапичак-Лесько знайти вихід із кожної ситуації було доказом її всесторонньої вдачі.

Після цього Софія Ільчишин, яка саме перебрала обов'язки Л. Лапичак, подякувала від себе за те, що Люба не пожаліла труду, щоб передати їй весь багаторічний досвід, а тоді передала Любі Лапичак-Лесько скромні дарунки, що їх на пам'ятку про спільні роки співпраці передали працівники друкарні, адміністрації та редакцій.

Заключною точкою святочного полуденку був виступ Люби Лапичак-Лесько, яка в свою чергу подякувала всім присутнім і неприсутнім співробітникам за їхню дружність і підтримку впродовж багатьох років праці. У своєму слові з приводу відходу на пенсію Л. Лапичак-Лесько розказала про свої перші кроки на землі Вашінґтона, про можливості праці з кращою винагородою в американському бюрі та про те, що ніколи опісля не жаліла про своє рішення працювати для своєї установи. Вона працювала на користь своїх людей зі своїми людьми, а тим самим і для України, яка врешті поволі встає на власні ноги серед народів світу. Яке щастя бути свідком всіх тих подій, що сьогодні відбуваються в Україні!. Дякувала вона за подарунки та за вияв теплоти на сьогоднішньому полуденку для неї та її мужа Михайла Леська, обіцяла за нас не забувати та час від часу нас відвідувати. На прощання загриміло „Многая літа"!

Офіційна частина закінчилася, але всі ще довшу хвилю гуторили та поодиноко бажали Л. Лапичак-Лесько та її чоловікові приємних пенсійних днів і спільних років заслуженого відпочинку.

Тижні вже пролетіли вихром неповоротности, Люба відпочиває в іншому оточенні рідних і друзів, а для тих, що залишилися в хоромах УНС і „Свободи" ще довго ввижатиметься приємна усмішка Люби та звук швидких її кроків.

Образотворче...

(Закінчення зі стор. 2)

„Хліб нам насущний", олійна темпера, 1986, П. Лопати.

би вже дібрані західнього типажу. Знов пейзажі, які звичайно є тлом в переважній кількості картин, включають у собі східні елементи, національні мотиви, властиві українським рисам з тополями, церковними будовами та розлогими рівнинами, що над Дніпром.

Виставку відкривав директор Національного музею у Львові Андрій Новаківський, а з привітними словами виступали Емануїл Мисько, Олександер Росінський, Марія Байко, Іван Красовський. Про образотворчу працю П. Лопати дещо більше сказав Василь Глинчак, мистецтвознавець, який побувавши в Канаді вже був обізнаний з творами художника. Одна з мрій, виставляти картини на Україні, вже сповнилась Павлові Лопаті, але в майбутньому він плянує експонуватись на рідній Пряшівщині.

Олександер Росінський
Етнографічний Музей, Львів

УККА і УАКРада

запрошують усіх, кому на серці лежить доля України на

ВЕЛИКУ МАНІФЕСТАЦІЮ

Дата: Неділя, 22-го вересня 1991 р.
Година: 1-ша по пол. • Збірка: 12-та вполудне
Місце: Ляфаєт Парк — напроти Білого Дому
поміж Pennsylvania Ave. & H. Street, WASHINGTON, D.C.

Ціль маніфестації: Домагатися визнання незалежности України урядом ЗСА.

Гасло: „Тільки незалежність принесе волю і демократію Україні!"

ЇДЕМО ВСІ ДО ВАШІНҐТОНУ!
Нехай синьо-жовті прапори замають над цілим Ляфаєт Парком!

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

В Свободі ч. 178, середа, 18-го вересня 1991 р. в клепсидрі з Норт Порту св. п. ІВАНА ЛОТОЦЬКОГО помилково поміщено не правильну дату смерти, а має бути 28-го СЕРПНЯ 1991 р.

ІНВЕСТУЙТЕ В УКРАЇНУ, ЗБІЛЬШІТЬ ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

АДВОКАТИ І ПРАВНИКИ НА УКРАЇНІ: ШТУЧНІ ПРОБЛЕМИ ЧИ КОНСОЛІДАЦІЯ?

У вересні 1990 року відбувся перший в історії України з'їзд адвокатів, який створив громадську, демократичну та професійну організацію — Спілку адвокатів України. З'їзд консолідував демократичні сили адвокатів та інших правників України, поставив за мету забезпечення професійного росту адвокатів, об'єднання зусиль цих професіоналів в побудові Української суверенної правової держави.

З огляду на те, що в Україні роль адвоката в суспільстві пов'язана із наданням правової допомоги громадянам і організаціям в судових і громадських справах, з'їзд орієнтувався на інтенсифікацію участі адвокатів в суспільних процесах саме через ці напрямки діяльності. Зрозуміло, що і сама система адвокатури, яка формувалася в часи тоталітаризму, потребує демократизації, розширення приватної ініціятиви, оновлення і омолодження складу колегій адвокатів і т. п.

Досвід показує, що гуманізація і демократизація діючого законодавства (участь адвокатів в кримінальному процесі з моменту затримання особи, можливість здійснення функцій захисту не тільки членами колегій адвокатів, але і адвокатських кооперативів, участь адвоката в адміністративній юрисдикції) ставить перед адвокатурою нові професійні завдання, що пов'язані не лишень із вдосконаленням роботи, але і переглядом статусу, функцій і суспільної ролі адвоката в Україні. Такщо вдосконалення професійної діяльності адвокатів потребуватиме чималих зусиль, і хоч адвокатура була найдемократичнішою з усіх юридичних структур в радянському суспільстві, докорінні зміни необхідні і для неї. В цьому пляні велике значення має досвід діяльності адвокатури в зарубіжних країнах, і в першу чергу — досвід діяльності українських адвокатів в ЗСА, Канаді, Великобританії, Латинській Америці, країнах Східньої Европи. У першому з'їзді Спілки адвокатів України взяли участь українські адвокати Америки: д-р В. Базарко і М. О. Брайн із ЗСА, Я. Тавридзький і Марія Постоловка із Арґентини. Спільно на з'їзді народилася думка про скликання Міжнародного конґресу українських адвокатів, яка була схвалена всім з'їздом.

З вересня 1990 до лютого 1991 року йшла інтенсивна підготовка до Конґресу: вироблялася його концепція, мета, час і місце проведення. Йшов жвавий обмін кореспонденціями з цього приводу.

В лютому 1991 року у Львові в приміщенні Львівського Університету відбувся симпозіюм в питаннях підготовки Конґресу українських адвокатів, в якому взяли участь делеґації Львівського клюбу адвокатів, Львівське, Тернопільське, Івано-Франківське, Волинське, Закарпатське, Чернівецьке, Дніпропетровське, Луганське відділення Спілки адвокатів України, д-р В. Базарко, ЗСА, народний депутат України, кандидат юридичних наук С. Головатий. Симпозіюм відбувся під керівництвом віце президента Спілки адвокатів України, народного депутата України Олександра Нечипоренка.

На симпозіюмі було досягнуте порозуміння із головою ініціятивної групи щодо створення асоціяції українських правників С. Головатим (що зафіксовано у відеофільмі).

Розпочалася інтенсивна підготовка до Конґресу. Було створено орґкомітет, уточнювалася програма, йшли обміни делегаціями адвокатів між Україною і Заходом. Одночасно в Україні створюються інші спілки та асоціяції. На початку 1991 року в Києві при товаристві дружби „Україна" створено Асоціяцію Юристи України за міжнародне співробітництво, яка об'єднала декілька десятків вчених, публіцистів та юристів-практиків. В червні 1991 року відбувся установчий з'їзд (конференція) Асоціяції українських правників (АУП), головою якої був обраний С. Головатий. Ця Асоціяція об'єднала десятків демократичних юристів, які займаються активною політичною діяльністю.

В цьому ж місяці з ініціятиви міністерства юстиції УРСР відбувся установчий з'їзд Спілки юристів України, який мав мету об'єднати юристів, які працюють у відділах ючтиції, внутрішніх справ, прокуратурі, КҐБ і частину вчених юристів.

В березні 1991 року у Львові створено Асоціяцію незалежних юристів Галичини (установчу конференцію проведено кількома студентами-юристами та декількома юристами-практиками). „Президентом" обрано ініціятора скликання — Валерія Черкашина. В червні 1991 року згадана „Асоціяція правників Галичини" стає колективним членом АУП з безпідставною претензією на монопольне представництво юристів і правової думки всієї Галичини.

Одночасно зі створенням цих розмаїтих спілок і асоціяцій виникли проблеми. В американській та українській пресі появилися спершу натяки, а надалі — різкі випади проти Спілки адвокатів України, яку автори намагалися трактувати як рудимент імперської політизованої структури, як вузьку замкнуту касту людей, зайняту „жолудковими" інтересами (вислів Івана Франка), відгороджену від проблем сьогодення в Україні. Такі публікації викликали непорозуміння та навіть замішання українських адвокатів ЗСА, Канади та інших країн. Об'єктивною підставою непорозумінь було різне трактування поняття „адвокат" в Україні та в країнах Заходу, зокрема в тих, де діє англосакська система права.

В Україні адвокатом є юрист з вищою освітою, який прийнятий в Колегію адвокатів і здійснює функцію представництва в юрисдикційному процесі та надає правову допомогу в господарських справах. На Заході адвокатами є юристи, які закінчили студії університетські та по кількох роках стажування склали адвокатський іспит; адвокат — це певний кваліфікаційний, а не лишень професійний статус. І тому не дивно, що адвокатами вважаються і судді, прокурори, працівники адміністрації, президенти та керівні працівники фірм, корпорацій.

Вищезазначена об'єктивна обставина, а також амбітні прагнення певних осіб, що претендують на провідників в Україні, спонукали виникнення питання, яке надалі стало „проблемою": чий саме Міжнародний Конґрес повинен відбутися в Україні? Українських адвокатів з різних країн світу, в розумінні слова „адвокат", прийнятому на Заході, чи в Україні? Прагнучи до консолідації всіх прогресивних і демократичних сил юристів, Спілка адвокатів України через своїх провідників, з участю представників Львівського клюбу адвокатів, прагнула знайти способи порозуміння зі зорганізованими юристами в Україні та на Заході. Позиція Спілки пролягла в тому, що хоч організатором Міжнародного Конґресу українських адвокатів виступала Спілка адвокатів, однак на Конґрес будуть запрошені прогресивні представники всіх асоціяцій та спілок.

Завдання консолідувати сили українських адвокатів мала і делеґація Львівського клюбу адвокатів, яку в червні 1991 року було запрошено до ЗСА на конференцію Асоціяції Українських Адвокатів Америки. У її складі були Я. Онишко, О. Балко, М. Костицький. В черговий раз, після особистих зустрічей в ЗСА з провідними представниками української громадськості, українцями — державними діячами, суддями, журналістами було вироблено єдине розуміння суті та завдань майбутнього Міжнародного Конґресу українських адвокатів з конкретним визначенням часу та місця його проведення (Київ та реґіони України, жовтень 1991 року). Проте ще не встигли висохнути чорнила на протоколах засідань, конференцій, симпозіюмів, як з'явилися публікації чи факсові депеші, авторами яких були представники вищезгаданих малочисельних утворень. Вони хотіли торпедувати саму ідею Конґресу — першого історичного форуму українських адвокатів світу. Показовим є те, що такі повідомлення, не зважаючи на трудність комунікації та контролю за ними, доходили до адресатів швидко і без перепон. Закономірним є риторичне запитання: кому вигідний підрив самої ідеї Конґресу, кому він пошкодить, кому заважає?! Адже Конґрес має благородну та прогресивну мету — консолідувати українських правників для творення Української правової суверенної держави. Ця основна мета повинна реалізуватись, в першу чергу, через професійну, (а не лише політичну) діяльність адвокатів і юристів, через зростання професійної майстерності, обмін позитивним досвідом, розширення участи адвокатів і юристів в бизнесі, діяльності спільних підприємств, кооперативів, акціонерних товариств, фондів, удосконалення та реформування професійної та юридичної освіти.

Так у чому ж все таки причина наших непорозумінь? Чому вони виникають у найбільш відповідальний момент? В традиційній українській індивідуалістичній психології, бажанні кожного з нас бути лідером, ініціятором, керівником? Чи в умілому використанні цієї особливості сторонніми силами? Вірогідне і те, і друге. Історичний досвід є цьому підтвердженням. Чи не час вже піднятися над власними амбіціями, вузькополітичними інтересами і присвятити свій досвід і знання Україні.

Адвокат, декан юридичного факультету Львівського державного університету професор
Михайло Костицький

Адвокат, віце-президент Спілки адвокатів України, народний депутат України
Олександер Нечипоренко

Адвокат, президент Львівського клюбу адвокатів
Ярослав Онишко

Сталося...

(Закінчення зі стор. 2)

Заради стисловости скажу так: нарада десятки взяла за зразок конфедерацію західньо-европейську, що називається Спільним ринком. Так, по-справжньому спільним від Совєтського Союзу лишається тільки економічний простір. Усе інше належить республікам. Брати участь в економічній співдружності погоджуються майже всі республіки. А стосовно політичного та адміністративного порядку, кожна республіка визначає своє ставлення так, як того вимагає її народ.

Вельми змістовним знову був виступ Юрія Щербака, котрий заперечив необхідність спільної конституції, бо Верховна влада в кожній республіці визначається своєю власною конституцією.

Цю думку підтримали також глави інших суверенних держав. Мушу іще раз повторити, що долю Союзу визначили дві республіки: Україна і Росія. Виступ Леоніда Кравчука потвердив, що Україна не збирається підписувати жодних інших договорів, окрім тих, котрі утверджуватимуть форму союзу як конфедеративну співдружність. Переговори про це можуть початися лише тоді, коли Україна обере свого президента, а разом з тим національний референдум висловить своє ставлення до Акту про незалежність.

Коли все це було викладено й проголошено з'їздом, то розпочався такий самий лемент, як і на сесії Верховної Ради Союзу. Цікаво ось що. І москвичі, і громадяни з усіх усюд з презирством висловлювались як про сесію, так і про позицію консервативної частини з'їзду. Тепер мітинґ влаштували не денебудь, а біля Спаської вежі Кремля, попід якою проходили депутати Союзу на свій з'їзд. Народ утверджував волю республік і засуджував консерватистів. Якщо ж про з'їзд сказати короткою фразою, то це звучатиме так: велика десятка на чолі з Росією і Україною влаштувала триденні похорони Верховної Ради Союзу. Всі рішення сесії були перекреслені й відкинуті геть. Учасники цієї сесії обурювались, лементували та все марно. Совєтський Союз перестав існувати — отже, перестала існувати і його Верховна Рада. А проте сьогодні, 3-го вересня, похоронна процедура буде продовжена — з'їзд визначив для своєї роботи три дні. Що відбуватиметься сьогодні у зореносному Кремлі, я розповім завтра...

...3-го вересня з'їзд пінився й клекотів. Консервативна частина депутатів на чолі з Оболєнським зуміла підбурити представників малих народів, якими така багата Російська Федерація. Деякі з цих народів мають свою автономію. І ці невеликі автономні утворення, що колись були автономними лише за назвою, сьогодні одна за одною проголошували свою незалежність. Це щось на зразок республіки гагаузів чи то Наддніпрянської республіки — двох, ніким не визнаних утворень у Молдові. Та і ті налічують десь по 200,000 населення, та все ж, намагаються вийти із складу Молдови, отримати незалежність й досягнути визнання їхнього суверенітету. Якщо піти цим шляхом, то замість 15-ти республік на просторах колишнього Совєтського Союзу має створитись понад півсотні суверенних держав. Це звичайно, роздерло б Російську федерацію на дрібні шматки, породило б такий хаос із якого колишній Совєтський Союз ніколи б не вибрався. Та все ж Оболєнському і його прихильникам, котрі боролися за продовження існування Верховної Ради, вдалося притягнути на свій бік депутатів від національних меншин. Виникла небезпека, що з'їзд не проголосує за конфедеративну структуру колишнього Совєтського Союзу. Звичайно, це нічого б не змінило в рішенні великої десятки — розбитий глек уже на склеїти. Та все ж Ґорбачов, як завжди, пішов на маневри. Він пообіцяв якось продовжити існування Верховної Ради, хоч і невідомо в якій саме формі. Безумовно, бути надбудовою, котра нависає над Верховними Радами республік, цей псевдопарламент неспроможний ні теоретично, ні практично. Отже, йдеться про якусь опереткову „Державну Раду", що має послужити громозводом для пристрастей, аби якось уникнути хаосу.

А зараз мушу поскаржитися на ситуацію, в яку я потрапив. Даруй мені, читачу, за цю байку, але я справді опинився в становищі віслюка, котрий помирає з голоду поміж двох копиць сіна: він, бідний, просто не знає з якої копиці належить їсти. Справа в тому, що Леонід Кравчук тихенько, без будь-яких демонстрацій, вислизнув з Президії з'їзду аби 3-го вересня почати сесію Українського парляменту. Не знаю, чи Кравчук якось пояснив своє зникнення, але виглядало це так: „Ви там собі колотіться у своїй Москві, а нам своє робити".

На телевізорі це тільки дві кнопки — перша і друга програми. Я натискую то одну, то другу і не можу зосередитись ні там, ні там. Отож відчуваю що моя стаття наближається до кінця, бо, по суті, справа зроблена. Совєтська імперія — вмерла. Буде чи не буде залишено якийсь псевдопарлямент на союзному рівні, читач незабаром довідається, я ж переконаний, що на цей раз Україна справді стане самостійною державою. І то вже навіки.

Київ, 3-го вересня 1991 року